

Čís. 3631.

Předsevzetí obžalovaného vrátiti oklamáným osobám, co mu následkem klamu daly, vylučuje po případě zlý úmysl podle § 197 tr. zák.

Výše škody (zamýšlené nebo způsobené) jest složkou trestného činu a musí proto, jako jeho ostatní složky, posuzována býti podle poměrů na místě a v době spáchání činu, nanejvýš i podle toho, jakou cenu v této době měla věc trestným činem dotčená, bez ohledu na nahodilou okolnost, že cena věci tohoto druhu dodatečně stoupla nebo klesla.

Způsobená škoda rovná se vnitřní hodnotě vylákaných rakousko-uherských bankovek v době činu.

I když jde o škodu 20.000 Kč převyšující, jest po zrušení rozsudku zrušovacím soudem vrátiti věc soudu nalézacímu (nikoliv porotnímu); otázka příslušnosti jest právoplatností obžaloby prozatím rozřešena (§§ 219, 261 tr. ř.); §§ 1 a 4 opatření Stálého výboru ze dne 4. srpna 1920, čís. 480 sb. z. a n. (v doslovu čl. I zák. ze dne 22. prosince 1921, čís. 471 sb. z. a n.), na kterých se příslušnost onoho soudu zakládá, nepozbyla dosud (čl. II zák. čís. 259/23, čl. II zák. čís. 257/25 a § 21 zák. čís. 31/29) účinnosti a musí býti zůstaveno nalézacímu soudu, by posoudil, zda je trestní sazba těžkého žaláře od 1 roku do pěti let dostatečnou, třebaže při tomto posuzování nelze již přihlížeti k znehodnocení peněz (§ 21 čís. 1 zák. čís. 31/29).

(Rozh. ze dne 22. října 1929, Zm I 143/29.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 13. prosince 1928, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu podle §§ 197, 200, 203 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a věc přikázal témuž nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl, mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost napadá, uplatňujíc číselně důvod zmatečnosti čís. 5 § 281 tr. ř., věcně též čís. 10, pokud se týče 9 a), rozsudek nalézacího soudu 1. ve výroku, že stěžovatel, vylákav v době od roku 1911 do roku 1914 ve Vídni úhrnem 26.871.67 K rak. uh., způsobil škodu 2.000 Kč převyšující a 2. ve výroku o úmyslu stěžovatelově způsobiti škodu. Soudnímu výroku, že způsobená škoda činí přes 2.000 Kč, vytýká stížnost nejasnost, svými vývody nedoličuje však tuto výtku vůbec, nýbrž jen výtku jeho právní mylnosti podle čís. 10 § 281 tr. ř. Rozsudek odůvodňuje tento výrok úvahou, že vnitřní hodnota vylákaných korun rak. uh. v době činu byla větší než hodnota koruny československé a že proto škoda v každém jednotlivém případě činí více než 200 a 2.000 Kč. Stížnost namítá především, že nelze beze všeho 26.871.67 K rak. uh. postavit na roveň stejné částce v Kč, poněvadž § 6 zák. ze dne 10. dubna

1919, čís. 187 sb. z. a n., podle něhož se počítá jedna koruna rak. uh. za jednu Kč, platí jen o závazcích splatných v oblasti státu československého. V tom má sice stížnost hledíc k místu činu (v oblasti republiky Rakouské) pravdu, avšak námitka ta jest vzhledem k stanovisku nalézacího soudu bezpředmětná. Dále poukazuje stížnost k tomu, že státní zastupitelství ve Vídni (dne 7. července 1926) navrhlo potrestání stěžovatele za tento čin jen pro přestupek podvodu podle § 461 tr. zák. (předpokládajíc škodu 17.000 K), ač prý znalo dobře poměry své měny a bylo především povoláno hájiti zájmy svých příslušníků. Tím patrně má na mysli, že podle měnových předpisů rakouských (nař. státního úřadu pro finance ze dne 25. března 1919, čís. 191 spol. zák.) rovná se částka 26.871·67 K rak. uh. nyní 26.871·67 papírových korun rak., tak že by způsobená škoda, přepočítá-li se ona částka v K rak. na Kč, činila jen necelých 14 Kč. Než k tomu nelze přisvědčiti. Výše škody (zamýšlené nebo způsobené) jest složkou trestného činu a musí proto, jako jeho ostatní složky, posuzována býti podle poměrů na místě a v době spáchání činu, nanejvýš i podle toho, jakou cenu v této době měla věc trestným činem dotčená, bez ohledu na nahodilou okolnost, že cena věcí tohoto druhu dodatečně stoupla nebo klesla. V souzeném případě pozůstávala škoda způsobená poškozeným v tom, že jim z jejich jmění ubylo 26.871·67 K zlaté měny, za níž by si byli mohli opatřiti určité množství hmotných statků, úměrné směnné (vnitřní) hodnotě této částky v době a na místě činu. Má-li tato škoda býti vyjádřena v měně nynější, nelze ji stavěti na roveň číselně stejné částce v nynější měně znehodnocené, nýbrž částce, již by bylo třeba, by si poškození mohli opatřiti stejné množství hmotných statků, které by si byli mohli opatřiti v době a na místě činu za částku jim odňatou. Při opačném názoru došlo by se k důsledku zřejmě nesprávnému, že škoda poškozených byla nižší, než hodnota řečené částky v době činu, kdežto užitek pachatelův se této hodnotě rovnal, tedy škodu poškozených mnohonásobně převyšoval, ačkoliv užitek pachatelův a škoda poškozených musely býti stejné, an užitek pachatelův pozůstával v tom, že nabyl téže částky hotových peněz, kterou poškození ztratili; názor ten příčil by se i ustanovení § 1324 obč. zák., že za škodu úmyslně způsobenou jest dáti úplné zadostiučinění. Jest tedy souhlasiti s názorem nalézacího soudu, že způsobená škoda rovná se vnitřní hodnotě vylákaných rak. uh. korun v době souzených skutků, tak že škoda převyšuje v každém jednotlivém případě 2.000 Kč.

2. Výroku rozsudku o úmyslu obžalovaného, způsobiti škodu, vytýká zmatečnou stížnost, že jest neúplný, protože si prý soud nevšiml listin obžalovaným předložených, a že jest podstatný rozpor mezi údaji rozhodovacích důvodů a obsahem těchto listin. Ani této formální vady tu není. Obsah listin, jichž se stížnost dovolává, pokud byly předmětem hlavního přelíčení a pokud tedy nalézací soud směl k nim hleděti (§ 258 odst. 1 tr. ř.) — že byly nalézacímu soudu stěžovatelem předloženy též jeho dopisy Dr. Z-ovi, podle nichž pátral po poškozených již v roce 1924, není osvědčeno protokolem o hlavním přelíčení — rozsudek uvádí v rozhodovacích důvodech úplně a správně. Zmiňuje se sice o nich teprve

v úvahách o otázce, zda se souzené skutky staly beztrestnými promlčením, nikoliv již v úvahách o poškozovacím úmyslu; přes to nelze však pochybovati o tom, že si soud jejich obsah uvědomil i v těchto úvahách. Avšak zopakováním (třebas neúplně pokud se týče nepřesně citované) obhajoby, že si obžalovaný chtěl souzenými činy zjednat kapitál ke zařízení filiálek, z jichž výtěžku bude — jak pevně doufal — moci v krátké době vrátiti domněle poškozeným kauce a zápůjčky, dalším tvrzením, že obžalovaný rozhodně popřel úmysl poškozovací, rozbořem obsahu shora řečených listin, v nichž stížnost shledává doklad pro nedostatek poškozovacího úmyslu, a větou, že soud prvé stolice, kdyby byl uvážil obsah oněch listin, byl by musil dojíti k přesvědčení, že v subjektivním směru nemůže býti o podvodu řeči, uplatňuje stížnost zřetelně námitku, spadající pod ustanovení § 281 čís. 9 a) tr. ř., že předsevzetí obžalovaného vrátiti oklamaným osobám, co mu následkem klamu daly, vylučuje předpoklad zlého úmyslu, vyžadovaného skutkovou podstatou podvodu, a že se rozsudek řídí nesprávným výkladem zákona, uznal-li obžalovaného přes ono předsevzetí vinným, maje za to, že okolnost, zda obžalovaný chtěl dodatečně vrátiti, co lstivým způsobem vylákal, není závažná pro posouzení jeho viny. Námitkou tou je stížnost v právu. Rozsudek po stránce subjektivní nezjišťuje, zda obžalovaný měl již v době vylákání peněz úmysl, osoby, jež mu peníze poskytly, poškoditi, to jest peníze jim vůbec nesplatiti, kterýžto úmysl by byl ovšem již opodstatněn vědomím obžalovaného, že nebude vůbec s to je splatiti. Bylo tudíž rozsudek zrušiti z důvodu čís. 9 a) § 281 tr. ř. Pro nedostatek onoho zjištění nebylo lze rozhodnouti ve věci samé. Proto bylo věc vrátiti soudu prvé stolice k opětovnému projednání a rozhodnutí v rozsahu zrušení a to, ačkoliv jde celkem o škodu převyšující 20.000 Kč, soudu nalézacímu (nikoliv porotnímu), protože jest otázka příslušnosti právoplatností obžaloby prozatím rozřešena (§§ 219, 261 tr. ř.), ježto §§ 1 a 4 opatření Stálého výboru N. S. ze dne 4. srpna 1920, čís. 480 sb. z. a n. (v doslovu čl. I zákona ze dne 22. prosince 1921, čís. 471 sb. z. a n.), na kterých se příslušnost onoho soudu zakládá, nepozbylo dosud (viz i čl. II zákona čís. 259/1923, čl. II zákona čís. 257/1925 a § 21 zákona čís. 31/1929) účinnosti a musí býti zůstavěno nalézacímu soudu, by posoudil, zda je trestní sazba těžkého žaláře od jednoho roku do pěti let dostatečnou pro úhrn souzených činů, třebaže při tomto posuzování nelze již přihlížeti k znehodnocení peněz (§ 21 odst. čís. 1 zákona ze dne 21. března 1929, čís. 31 sb. z. a n.).

Čís. 3632.

Výše úplatku není o sobě rozhodnou pro otázku, zda jde o »nepatrný prospěch« ve smyslu § 2 odst. 2 zák. o úplatkářství; tento pojem jest relativní a jest stupeň prospěchu vždy určití podle povahy případu.

(Rozh. ze dne 22. října 1929, Zm II 68/29.)